

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجّلْ فَرَجَهُمْ

تَعْلِيَمَاتُ اِدِيَانِ الْهُنْدِ وَالْاَخْلَاقِ (۱)

بَخْشُ مُشْتَرِكٍ

وَبِزَهْدِ اَقْلِيَتِهَايِ دِينِي

(کلیمی، زرتشتی، مسیحی)

پایهٔ دهم

دورهٔ دوم متوسطه

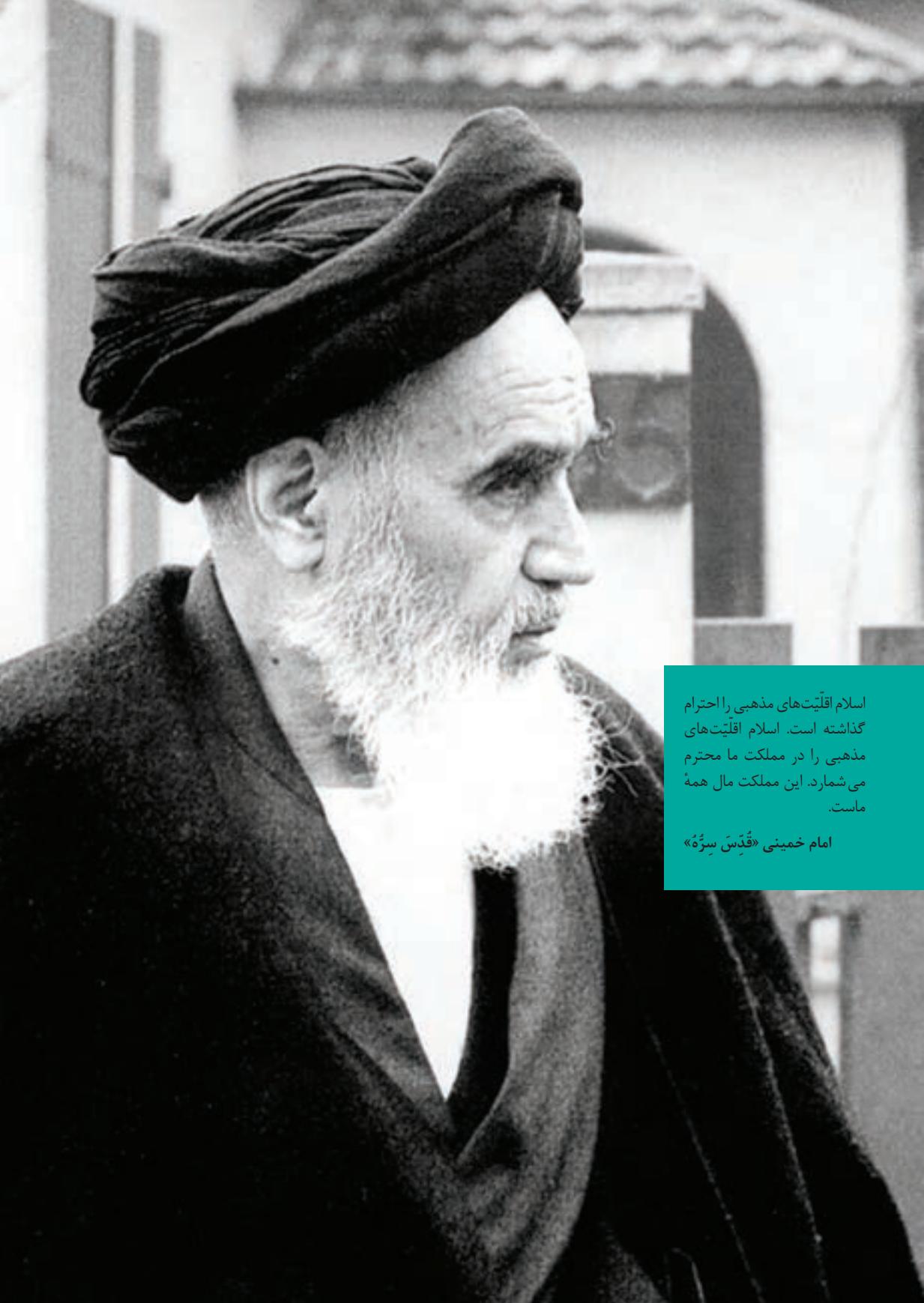

وزارت آموزش و پرورش
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

تعلیمات ادیان الهی و اخلاق (۱) - وزیر اقلیت‌های دینی - پایه دهم - ۱۱۰۲۲۸	نام کتاب:
سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی	پدیدآورنده:
دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری	مدیریت برنامه‌ریزی درسی و تأثیف:
اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی	مدیریت آماده‌سازی هنری:
احمدرضا امینی (مدیر امور فنی و چاپ) - شهرزاد قنبری (صفحه‌آرا)	شناسه افزوده آماده‌سازی:
تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)	نشانی سازمان:
تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کد پستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹	
ویکا: www.irtextbook.ir و www.chap.sch.ir	
شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران - تهران: کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص	ناشر:
کرج - خیابان ۶۱ (دارویخش)، تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱۵، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰	
صندوق پستی: ۳۷۵۱۵-۱۳۹	
شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»	چاپخانه:
چاپ دوم ۱۳۹۸	سال انتشار و نوبت چاپ:

شابک ۹۶۴-۰۵-۰۱۰۶-۹

ISBN: 964-05-0106-9

A black and white portrait of Ayatollah Ruhollah Khomeini. He is shown from the chest up, wearing a dark turban and a dark shaykhah (cloak). He has a full, light-colored beard. His gaze is directed slightly to his right. The background is a plain, light-colored wall.

اسلام اقلیت‌های مذهبی را احترام
گذاشته است. اسلام اقلیت‌های
مذهبی را در مملکت ما محترم
می‌شمارد. این مملکت مال همه
ماست.

امام خمینی «قدس سرہ»

کلیه حقوق مادی و معنوی این کتاب متعلق به سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش است و هرگونه استفاده از کتاب و اجزای آن به صورت چاپی و الکترونیکی و ارائه در پایگاه‌های مجازی، نمایش، اقتباس، تلخیص، تبدیل، ترجمه، عکس‌برداری، نقاشی، تهیه فیلم و تکثیر به هر شکل و نوع بدون کسب مجوز از این سازمان ممنوع است و متخلفان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

علمان محترم، صاحب نظران، دانش آموزان عزیز و اولیای آنان می توانند نظر اصلاحی خود را در باره مطلب
این کتاب از طبق نامه به نشانی تهران - صندوق پستی ۱۵۸۷۴/۴۸۷۵ - گروه دسی مربوط و یا سایم نگار (Email)
رسال talif@talif.sch.ir نمایند.

و فرمایش کتاب دسی عمومی و متوسط نظری

فهرست

بخش اول – خداشناسی

۲	درس اول: پایه‌های مکتب
۱۱	درس دوم: راه‌های خداشناسی
۱۸	درس سوم: نظم چیست؟
۲۵	درس چهارم: شگفتی‌های آفرینش
۳۷	درس پنجم: برهان نظم
۴۸	درس ششم: خدا در آیینه‌ی فطرت
۵۷	درس هفتم: صفات خدا

بخش دوم – خودسازی

۶۷	درس هشتم: نیازهای انسانی
۷۵	درس نهم: خودخواهی
۸۳	درس دهم: مبارزه با خودخواهی

دانش‌آموزان عزیزان سلام بر شما

انسان وقتی به سن رشد و بلوغ می‌رسد و گام در میدان زندگی و فعالیت مستقل می‌نهد، ناگزیر باید برای خود هدفی برگزیند. اگر انتخاب هدف از روی ناآگاهی و سهول انگاری باشد، در نشیب و فرازهایی که خواه ناخواه در سراسر زندگی پیش می‌آید، متزلزل شده و ایمان خود را نسبت به آن هدف از دست می‌دهد و به دنبال آن، قدرت حرکت از او گرفته می‌شود. چنین فردی دچار بحران‌های عمیق فکری و روحی شده و نمی‌تواند زندگانی سعادتمدانه‌ای داشته باشد. علاوه بر آن، کسی که به علت ناآگاهی و سهول انگاری یا انواع تعصبات ناروا، در انتخاب هدف راه را به خطأ می‌رود، سرمایه‌ی عمر را در راه رسیدن به هدفی باطل از دست می‌دهد و از سعادت جاودانی محروم می‌شود. پر واضح است که متابع عمر دوبار در اختیار کسی قرار نمی‌گیرد و عبور کسی از این سرای مکرر نمی‌شود تا یک بار تجربه اندوزد و بار دیگر اندوخته‌ها را به کار بندد. بنابراین، باید در مرحله‌ی انتخاب هدف و راه رسیدن به آن، از روی دقّت و هوشیاری و براساس عقل و آگاهی عمل کرد و این قدم اول را در میدان زندگی با متناسب و استواری برداشت تا توان از سرمایه‌ی گرانبهای عمر بهترین استفاده را به عمل آورد.

با توجه به اهمیت این انتخاب است که پیامبران الهی اجازه نداده‌اند کسی اصول دین و مسائل اساسی آن را از روی تقلید کورکورانه بپذیرد. مثلاً اگر کسی خدا یا جهان آخرت یا اصل نیاز به پیامبران را از روی تقلید بپذیرد، از او پذیرفته نیست بلکه هر کس به تناسب رشد فکری و توانایی‌های خود، باید از روی دلیل و منطق دست به انتخاب بزند و ایمان او حتی المقدور متکی بر آگاهی، تدبّر و از روی یقین باشد. از این جا می‌توان به نقش حیاتی علم و آگاهی در زندگی انسان بی برد. زندگانی سعادتمدانه جز در سایه‌ی علم و آگاهی به دست نمی‌آید. در ظلمت جهل و ناآگاهی، جز گمراهی و غفلت چیز دیگری یافت نمی‌شود. از این‌رو، باید در تحصیل علم و آگاهی هرگز از پا

نشست و از مشکلات و سختی‌های آن هراسی به دل راه نداد. کسانی که لذت در کحقایق را چشیده‌اند، هرگز دست از تحصیل علم برنداشته‌اند. زمانی که این علم مربوط به اساسی‌ترین مسائل زندگی انسان از قبیل مبدأ و معاد، هدف از خلقت و ... می‌شود، اهمیّت آن بیشتر و بیشتر می‌شود.

در بخش اول این کتاب به یکی از اساسی‌ترین مسائل زندگی انسان خواهیم پرداخت، مسئله‌ای که هیچ امری از نظر ارزش و اهمیت به پای آن نمی‌رسد. این مسئله، «خداستنی» است. در بخش دوم درباره‌ی «خودسازی» و راه رسیدن به کمال معنوی سخن خواهیم گفت. این بحث نیز جایگاه مهمی در برنامه‌ی زندگی انسان دارد و ره توشیه‌ی اصلی سعادت جاودان را مشخص می‌کند.

امید است آشنایی با این مطالب و تعمق و تفکر در آن‌ها، ما را در انتخاب هدف و راه رسیدن به آن، یاری کند و بر آگاهی‌های ما در این زمینه بیفزاید.

محتوای هر درس، در این کتاب، شامل متن درس، فعالیت و سؤال‌های پایانی است. در هنگام تدریس، دیر محترم، علاوه بر این که متن را توضیح می‌دهد، از شما می‌خواهد که با مشارکت و همکاری با سایر همکلاسی‌های خود، آن‌چه را که در فعالیت‌ها خواسته شده انجام دهید و نتیجه را در کلاس عرضه کنید. انجام این فعالیت‌ها بخشی از نمره‌ی مستمر شما را تشکیل می‌دهد. سؤال‌های پایانی را نیز در منزل انجام داده و در جلسه‌ی بعد در کلاس ارائه دهید. بنابراین ارزشیابی مستمر شما عبارت است از:

- ۱- پرسش‌های دیر از متن درس
- ۲- انجام فعالیت‌های داخل متن
- ۳- انجام تمرین‌های پایانی و به‌حاطر سپردن پاسخ سؤال‌ها
- ۴- انجام کارهای فوق برنامه، مانند ارائه مقاله، انجام پژوهش و ارائه یک کار هنری و ادبی

خداوند یار و نگهدار شما باد